

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
Ž U P A N

Mestni trg 1, p.p. 25, 1001 Ljubljana
☎ 306 10-10 , ☎ 306-12-14

Številka: 03205-5/2009-1

Datum: 15. 5. 2009

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
M E S T N I S V E T

ZADEVA: **PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI MESTNEGA SVETA**
MESTNE OBČINE LJUBLJANA

PRIPRAVILA: Ekspertna skupina za proučitev možnosti vrnitve naziva
častni meščan Ljubljane Svetozarju Borojeviću

NASLOV: Predlog Sklepa o vrnitvi naziva častni meščan Ljubljane
Svetozarju Borojeviću de Bojna

POROČEVALKA: Izr. prof. dr. Milena Mileva **BLAŽIĆ**,
vodja Ekspertne skupine za proučitev možnosti vrnitve
naziva častni meščan Ljubljane Svetozarju Borojeviću

PRISTOJNO DELOVNO Komisija za priznanja
TELO:

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme predlog Sklepa o vrnitvi naziva častni
meščan Ljubljane Svetozarju Borojeviću de Bojna.

Ž U P A N
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIĆ

Priloga:
- predlog sklepa z obrazložitvijo

PREDLOG

Na podlagi 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 - uradno prečiščeno besedilo) in 28. člena Odloka o priznanjih Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 116/08) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji dne sprejel

S K L E P

o vrnitvi naziva častni meščan Ljubljane

Naziv častni meščan Ljubljane se vrne:

Svetozarju Borojeviću de Bojna

Številka:
Ljubljana, dne

**Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIĆ**

OBRAZLOŽITEV

1. Pravni temelj za sprejem akta

Pravni temelj za sprejem sklepa o vrnitvi naziva častni meščan Ljubljane Svetozarju Borojeviću de Bojna je Odlok o priznanjih Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 116/08, v nadaljevanju Odlok o priznanjih), ki v 28. členu določa, da se odvzeto priznanje lahko tudi vrne, če se po odvzemu priznanja zve za nova dejstva, ki so v izrazitem nasprotju z razlogom odvzema. Postopek vrnitve ureja 29. člen Odloka o priznanjih, ki določa, da o vrnitvi priznanja odloča mestni svet na predlog župana, po predhodnem mnenju pristojne komisije. Odločanje o podelitvi naziva častni meščan je v pristojnosti Mestnega sveta (2. člen Odloka o priznanjih), zato je pristojna komisija iz 29. člena Odloka o priznanjih Komisija za priznanja Mestnega sveta. V skladu z določilom 30. člena Odloka o priznanjih vrnitev priznanja ni časovno omejena.

2. Ocena stanja, razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben

Mestna občina Ljubljana je prejela pobudo za vrnitev naziva častni meščan mesta Ljubljane Svetozarju Borojeviću de Bojna.

V postopku obravnave pobude so bile opravljene poizvedbe v Zgodovinskem arhivu Ljubljana, pobudo je obravnavala tudi Komisija za priznanja na 8. seji dne 6. 9. 2007, kjer je bilo sklenjeno, da se pridobijo še dodatne informacije in razlage.

Pri raziskavi okoliščin podelitve in nato izbrisa Svetozarja Borojevića de Bojna iz vrst častnih meščanov Ljubljane so bile nato opravljene poizvedbe v arhivih v Ljubljani in na Dunaju. Z namenom natančne raziskave in predstavitve okoliščin, povezanih s podelitvijo in odvzedom častnega meščanstva Ljubljane Svetozarju Borojeviću de Bojna, kot tudi zaradi umestitve letih v ustrezen zgodovinski okvir, sta bila k sodelovanju povabljeni red. prof. dr. Božo Repe in red. prof. dr. Dušan Nečak, ki sta pripravila tudi ekspertni mnenji.

Leta 2008 je bila s sklepom Župana Mestne občine Ljubljana Zorana Jankovića imenovana Ekspertna skupina za proučitev možnosti vrnitve naziva častni meščan Ljubljane Svetozarju Borojeviću, pod vodstvom izr. prof. dr. Milene Mileve Blažić, predsednice Komisije za priznanja.

Svetozar Borojević de Bojna je bil soglasno izvoljen za častnega meščana (stolnega) mesta Ljubljane na javni seji Občinskega sveta (Deželnega stolnega) mesta Ljubljane dne 5. avgusta 1915.

Svetozar Borojević de Bojna je bil za častnega meščana Ljubljane in številnih drugih mest po Sloveniji in Hrvaški imenovan kot poveljnik na Soški fronti in kot odločilni častnik, ki je postavil obrambo na Soči in ne v notranjosti. Slednje bi pomenilo, da bi bila Ljubljana s širšo okolico neposredno izpostavljena večletnim hudim bojem. Z uspešno obrambo je preprečil vdor Italijanov in njihovo zasedbo slovenskega ozemlja. Vzroki za podelitev so torej nedvoumni, tako v primeru Ljubljane kot tudi številnih drugih mest.

Podelitev častnega meščanstva je urejal 3. člen Meščanskega statuta (štatura) za deželno stolno mesto Ljubljano in 8. in 57. člen (paragraf) Občinskega reda za deželno stolno mesto

Ljubljano. Navedena pravila so določevala, da je za podelitev častnega meščanstva potrebna pritrditev absolutne večine vseh članov občinskega sveta.

Častne meščane se je vpisovalo v knjigo častnih meščanov, za katero za navedeno obdobje smatramo, da predstavlja verodostojen vir podatkov.

Častno meščanstvo je bilo Svetozarju Borojeviću de Bojna podeljeno soglasno. Svetozar Borojević de Bojna je bil o podelitvi obveščen (pismo župana Ivana Tavčarja z dne 6. avgusta 1915) in vpisan v knjigo častnih meščanov.

Častno meščanstvo je bilo Svetozarju Borojeviću de Bojna odvzeto na javni seji Občinskega sveta dne 24. junija 1919.

Zapisnik seje Občinskega sveta z dne 24. junija 1919 pravi: *»III. Personalno-pravnega odseka poročilo glede izbrisa generala Borojevica iz vrst častnih meščanov ljubljanskih. Občinski svetnik Rasto Pustolemšek poroča o izbrisu generala Borojevića iz vrst častnih meščanov ljubljanskih. Personalno-pravni odsek predlaga: Občinski svet skleni, da se bivšega generala avstro-ogrške armade Svetozara Borojevića črta iz imenika častnih meščanov ljubljanskih. Sprejeto. Štev. 10648/19.«*

Navedeni zaznamek je edini uradni dokument, ki priča o odvzemu, zapisnika s sklepom in obrazložitvijo niti v Zgodovinskem arhivu Ljubljane niti v drugih arhivih doslej nismo uspeli dobiti.

Ob navedenem opozarjamo še na dejstvo, da je ob sklepu o odvzemu častnega meščanstva Ljubljane Svetozarju Borojeviću de Bojna – sklep št. 10648/19 zgolj zaznamovano, da je bil sklep sprejet. Navedeno dopušča domnevo, da sklep o odvzemu častnega meščanstva ni bil sprejet z absolutno večino, saj je bilo pri pregledu zapisnika navedene seje in ostalih sej ugotovljeno, da je pri posameznih sklepih zaznamovano, da so sprejeti z absolutno večino glasov.

O izbrisu Svetozarja Borojevića de Bojna iz vrst častnih meščanov Ljubljane je poročal Slovenski narod 25. junija 1919.

Svetozar Borojević de Bojna ni bil nikoli izbrisan iz knjige častnih meščanov Ljubljane, niti ni bilo pri njegovem imenu (listini o podelitvi častnega meščanstva) nikjer zaznamovano, da mu je bilo častno meščanstvo odvzeto. Navedeno stanje v knjigi častnih meščanov Ljubljane nas tako lahko pripelje tudi do mnenja, da je Svetozar Borojević de Bojna še vedno častni meščan Ljubljane, saj izbris te časti in s tem realizacija sklepa o izbrisu, o katerem je bila javnost sicer obveščena, ni bil nikoli izveden, ravno tako pa do tega sklepa pride raziskovalec, ki preučuje knjigo častnih meščanov.

V Enciklopediji Slovenije (16. knjiga geslo Borojević, Svetozar) je omenjeno, da je bil Svetozar Borojević de Bojna častni meščan Ljubljane in da je v Ljubljani izšlo njegovo delo »O vojni proti Italiji«.

Sprejem navedenega sklepa bo tako odpravil tudi možnosti različnih tolmačenj.

Odvzem častnega meščanstva Ljubljane Svetožarju Borojeviću de Bojna je edini poznani primer odvzema častnega meščanstva v zgodovini Ljubljane.

Za vse zasluge, ki jih je imel Svetožar Borojević de Bojna za obrambo slovenskega in hrvaškega ozemlja v prvi svetovni vojni, je bil deležen mnogih časti, tudi časti častnega meščanstva mesta Ljubljane.

Po dostopnih podatkih nobeno slovensko ali hrvaško mesto oz. občina, z izjemo Ljubljane Svetožarju Borojeviću de Bojna podeljenih časti ni odvzelo, odvzet pa mu je bil podeljeni častni doktorat zagrebškega vseučilišča.

Za odvzem te časti, gledano zgodovinsko, razen političnih ni bilo nikakršnih objektivnih razlogov.

Ker je bilo na podlagi znanstveno-raziskovalnih spoznanj, študij relevantnih virov in literature ter izsledkov spoznanj ekspertne skupine ugotovljeno, da je v času podelitve častnega meščanstva Ljubljane Svetožarju Borojeviću de Bojna obstajal utemeljen razlog za podelitev te časti, ki je bila tudi podeljena, za odvzem te časti pa gledano zgodovinsko razen političnih ni bilo nikakršnih objektivnih razlogov, da je bil sam postopek odvzema speljan v naglici in nepopolno (brez izbrisa iz knjige častnih meščanov) ter v prepričanju, da morajo biti razlogi za odvzem podeljenih časti izjemno tehtni, predlagamo, da se vrne naziv častnega meščana Ljubljane Svetožarju Borojeviću de Bojna.

4. Ocena finančnih in drugih posledic, ki jih bo imel sprejem akta

Sprejem sklepa ne bo imel finančnih posledic za proračun MOL. 31. člen Odloka o priznanjih določa, da vrnitev priznanja nima finančnih posledic.

Pripravil:

Aljoša IVANOVIĆ,
član ekspertne skupine

izr. prof. dr. Milena Mileva BLAŽIĆ,
vodja ekspertne skupine